

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 sierpnia 2018 roku, Sąd Rejonowy dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi z powództwa H. C. przeciwko M. C.. Z. S. i Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w P. o zwolnienie udziału w prawie do egzekucji i umorzenie postępowania egzekucyjnego:

1. zwolnił od egzekucji udział wynoszący $\frac{1}{4}$ (jedną czwartą) części w prawie własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą nr (...) przysługujący uprzednio Z. C. zajęty w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi J. B. w sprawie o sygn. akt Km 900/16 z wniosku M. C. przeciwko Z. C.;
2. oddalił powództwo w pozostałej części w stosunku do pozwanego M. C.;
3. oddalił powództwo w całości w stosunku do pozwanych Z. S. i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w P.;
4. nie obciążył pozwanego M. C. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda;
5. nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanych Z. S. i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w P.;
6. przyznał i nakazał wypłacenie przez Skarb Państwa-Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi na rzecz adw. A. Ś. prowadzącego Kancelarię Adwokacką przy ul. (...) lok. 408 w Ł. kwoty 2.952 (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa) zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanemu M. C..

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany M. C., zaskarżając go w części, tj. w zakresie pkt 1 wyroku.

Zaskarżonemu orzeczeniu apelujący zarzucił naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku, tj.:

- a) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. w zw. z art. 841 § 3 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny dowodu z zeznań powoda i pozwanego M. C. i błędne uznanie, iż powód dowiedział się o dokonaniu zajęcia udziału Z. C. dopiero w dniu 7 lutego 2017 r., podczas gdy powód uzyskał powyższą informację już na etapie postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, I Wydział Cywilny, sygn. akt I Ns 651/13- najpóźniej w dniu 7 października 2016 r. co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, iż powód wytoczył powództwo w terminie ustawowym przewidzianym w art. 841 § 3 k.p.c.;
- b) art. 139 § 1 k.p.c. w zw. z art. 841 § 3 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, iż pismo zawierające zawiadomienie o zajęciu ułamkowej części nieruchomości z dnia 23 września 2016 r. nie zostało skutecznie doręczone powodowi wskutek podwójnej awizacji, w sytuacji gdy norma art. 139 § 1 k.p.c. przewiduje fikcję doręczenia wskutek braku odbioru pisma po podwójnej awizacji, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, iż powód wytoczył powództwo w terminie ustawowym przewidzianym w art. 841 § 3 k.p.c.;
- c) **art. 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w zw. z art. 841 § 3 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, iż ujawnienie wzmianki o toczącej się egzekucji w dniu 22 sierpnia 2016 r. w KW nr (...) nie spowodowało dowiedzenia się przez powoda o naruszeniu jego prawa, podczas gdy z treści art. 2 ukwh wynika, iż nie można zasłaniać się nieznanymi wpisów w księdze wieczystej ani wniosków, o których uczyniono w niej wzmiankę, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, iż powód wytoczył powództwo w terminie ustawowym przewidzianym w art. 841 § 3 k.p.c.**

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, apelujący domagał się:

I. zmiany zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez oddalenie powództwa w całości w stosunku do pozwanego M. C.,

II. zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego M. C. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

III. przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu za postępowanie II-instancyjne, które nie zostały opłacone w całości ani w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Tytułem wstępu stwierdzić należy, że Sąd odwoławczy w całości podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji, przyjmując je za własne i czyniąc integralną częścią poniższych rozważań. W konsekwencji, Sąd II instancji nie widzi konieczności ich ponownego, szczegółowego przytaczania.

Zawarty w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. w zw. z art. 841 § 3 k.p.c., uznać należy za chybiony.

W myśl przywołanego artykułu, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów, o której mowa w art. 233 § 1 k.p.c., polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego, stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Ocena wiarygodności mocy dowodów, przeprowadzonych w danej sprawie, wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, albowiem obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego, powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna ona odpowiadać regułom logicznego rozumowania oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego, wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji.

Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to dokonana przezeń ocena nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego samego materiału dowodowego, dało się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, L., który to pogląd Sąd Okręgowy w pełni podziela).

Zarzut obraży przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może również polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej dlań oceny materiału dowodowego, jak również na tym, że określony dowód został oceniony niezgodnie z intencją skarżącego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, LEX nr 53136 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906, jak również wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 kwietnia 2008 r., sygn. akt I ACa 205/08, L.).

W kontekście powyższych uwag stwierdzić należy, że wbrew przekonaniu apelującego, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył przy tym dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona przez ów Sąd ocena tegoż materiału jest w całości logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego, zaś podniesiony w tym zakresie zarzut stanowi w istocie jedynie niczym nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi i nieobarczonymi błędami

ustaleniami Sądu I instancji. Apelujący nie przedstawił żadnych dowodów przeciwnych, mogących podważyć ocenę Sądu Rejonowego, zaś argumenty, podniesione w treści apelacji, uznać należy za gołosłowne.

Nie można zgodzić się z twierdzeniem apelującego, iż powód o dokonaniu zajęcia udziału Z. C. dowiedział się na etapie postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt I Ns 651/13, najpóźniej w dniu 7 października 2016 roku. W tym dniu na rozprawie pełnomocnik J. C. złożył wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia, do którego załączył wydruk księgi wieczystej nr (...). Z załączonego wydruku wynikało, iż w księdze wieczystej zostało odnotowane ostrzeżenie – wzmianka o wszczęciu egzekucji z ¼ części nieruchomości uregulowanej w niniejszej księdze wieczystej należącej do Z. C., przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi J. B. na skutek wniosku wierzyciela M. C. w sprawie Km 900/16. Należy jednak zaznaczyć, iż H. C. nie był obecny na terminie rozprawy, natomiast pełnomocnictwo przez niego udzielone pełnomocnikowi obejmowało wyłącznie umocowanie do prowadzenia sprawy o dział spadku. Z akt sprawy I Ns 651/13 nie wynika, by wniosek o zabezpieczenie został doręczony H. C.. Powód nie zapoznawał się również z aktami postępowania po ogłoszeniu orzeczenia. Należy także podkreślić, iż M. C. obecny na terminach rozprawy w sprawie o dział spadku, występujący w charakterze publiczności, nie poinformował sądu i obecnych stron o przysługującej mu wobec Z. C. wierzytelności, a informację na ten temat zawarł dopiero w piśmie datowanym na dzień 12 lutego 2017 roku adresowanym do sądu. Tym samym nie można przyjąć, wbrew twierdzeniom apelującego, że H. C. o dokonaniu zajęcia udziału Z. C. dowiedział się najpóźniej w dniu 7 października 2016 roku i od tej daty należy liczyć termin wniesienia powództwa interwencyjnego. Wskazaną datę można jedynie uznać za dzień, w którym powód mógł dowiedzieć się o naruszeniu prawa przy dołożeniu należytej staranności.

W myśl art. 841 § 1 k.p.c. osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Zgodnie z § 3 powyższego przepisu powództwo to można wnieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych. Wobec utrwalonego stanowiska orzecznictwa należy stwierdzić, iż dniem, w którym strona dowiedziała się o naruszeniu prawa, jest – według art. 841 § 3 k.p.c. – dzień, w którym strona faktycznie dowiedziała się o zajęciu przedmiotu, a nie dzień, w którym mogła się o nim dowiedzieć przy dołożeniu należytej staranności (vide wyrok Sadu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2007 roku, sygn. V CSK 275/07, publ. LEX nr 677785, wyrok Sadu Najwyższego z dnia 24 listopada 2010 roku, sygn. II CSK 274/10, publ. LEX nr 707865). Przekładając powyższe na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, iż powód miał obiektywną możliwość dowiedzenia się o zajęciu udziału we współwłasności, jednak nie można wywodzić z tego stwierdzenia, iż o powyższym dowiedział się najpóźniej w dniu 7 października 2016 roku, zwłaszcza wobec przytoczonych powyżej okoliczności.

W ocenie sądu odwoławczego bezzasadny jest również zarzut naruszenia art. 139 § 1 k.p.c. w zw. z art. 841 § 3 k.p.c. poprzez uznanie, iż pismo zawierające zawiadomienie o zajęciu ułamkowej części nieruchomości z dnia 23 września 2016 roku nie zostało skutecznie doręczone powodowi wskutek podwójnej awizacji, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, iż powód wytoczył powództwo w ustawowym terminie. Na wstępie należy podkreślić, iż zgodnie z przytoczonym powyżej poglądem, który sąd odwoławczy w pełni podziela, w przypadku doręczenia w warunkach art. 139 § 1 k.p.c. (tzw. fikcja doręczenia) za dzień, w którym strona faktycznie dowiedziała się o naruszeniu prawa, nie można uznać przyjętego domniemania, iż datą doręczenia pisma jest data, w której upłynął termin do odbioru złożonego pisma w placówce pocztowej, jeżeli przed upływem tego terminu adresat nie zgłosił się po odbiór. Wobec niezapoznania się z treścią kierowanego do powoda pisma, powód nie mógł faktycznie dowiedzieć się o naruszeniu prawa, nawet jeżeli było to spowodowane niezachowaniem przez powoda należytej staranności. Niemniej, abstrahując od powyższego, należy wskazać, iż doręczenie przewidziane w art. 139 § 1 k.p.c. oparte jest na domniemaniu, że pismo dotarło do rąk adresata i że w ten sposób doręczenie zostało dokonane prawidłowo. Domniemanie to może być jednak przez stronę obalone, a adresat może dowodzić, że pisma nie otrzymał i o nim nie wiedział, gdyż nie został o nim zawiadomiony przez urząd pocztowy, w którym przesyłka była złożona. Skuteczność doręczenia pisma sądowego przez jego złożenie w urzędzie pocztowym warunkuje stwierdzenie, że adresat w sposób nie budzący wątpliwości został zawiadomiony o nadejściu tego pisma oraz miejscu, w którym może je odebrać. Brak tego zawiadomienia, jak też wątpliwości czy dotarło ono do adresata czyni doręczenie bezskutecznym (vide postanowienia Sądu Najwyższego z

dnia 24 stycznia 2002 roku, sygn. III CKN 66/01, publ. LEX nr 559965, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2017 roku, sygn. V CZ 79/17, publ. LEX nr 2447356). W przedmiotowej sprawie wystąpiły wątpliwości dotyczące skutecznego zawiadomienia o awizowaniu przesyłki adresowanej do powoda. Wobec powyższego sąd I instancji słusznie uznał, iż za dzień rozpoczęcia biegu terminu do wystąpienia z powództwem ekscydencyjnym nie można przyjąć dnia domniemania doręczenia zawiadomienia o wszczęciu egzekucji H. C..

Odnosząc się do ostatniego zarzutu apelacji, tj. naruszenia art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece, sąd odwoławczy uznał ów zarzut za nietrafny. W niniejszym stanie faktycznym wskazany przepis należy interpretować, mając na względzie przesłanki art. 841 § 3 k.p.c. Bezsprzecznym jest, iż zawarta w art. 2 ustawy o księgach wieczystych zasada jawności oznacza, iż nie można zasłaniać się nieznajomością wpisów w księdze wieczystej ani wniosków, o których uczyniono wzmiankę. Niemniej należy wskazać, iż art. 841 § 3 k.p.c. wymaga, aby termin wniesienia powództwa o zwolnienie od egzekucji liczyć od dnia faktycznego dowiedzenia się o naruszeniu prawa. Tym samym nie można wywodzić negatywnych dla strony skutków prawnych ze stwierdzenia, iż przy dołożeniu należytej staranności mogła zapoznać się z treścią księgi wieczystej, bowiem jest jawna, zatem termin wskazany w § 3 art. 841 k.p.c. winien być liczony od dnia ujawnienia wpisu w księdze wieczystej bez uwzględnienia faktycznej daty powzięcia wiadomości o naruszeniu prawa.

Podsumowując powyższy wywód stwierdzić należy, iż wywiedziona przez pozwanego apelacja nie zawierała zarzutów, mogących podważyć rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, w związku z czym, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c..

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.. Mając na uwadze, iż pozwany utrzymuje się jedynie z renty socjalnej w kwocie 764 złote, nie posiada żadnych nieruchomości ani oszczędności, jego sytuacja finansowa jest trudna, sąd uznał, iż zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek pozwalający na nie obciążanie apelującego kosztami procesu.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej apelującemu przez adwokata z urzędu orzeczono na podstawie § 16 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 8 pkt 5 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714 z późn. zm.).